

ĐỀ THI CUỐI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 13
MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10
BỘ SÁCH: CHÂN TRỜI SÁNG TẠO
Thời gian làm bài: 90 phút



BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Hs đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi kế tiếp

MỘT CƠN GIẬN

(Thạch Lam)

[...] Cũng một buổi chiều mùa đông như hôm nay, tôi ở tòa báo ra về, trong lòng chán nản và buồn bực. Có những ngày mà tự nhiên không hiểu tại sao, ta thấy khó chịu, và hay gắt gỏng, không muốn làm việc gì. Tôi đang ở vào một ngày như thế mà chiều trời hôm ấy lại âm đạm và rét mướt càng khiến cho cảm giác đó rõ rệt hơn.

Tôi đi vài bước trên con đường phố vắng người. Một cái xe tay dăng xa đi lại, anh phu xe co ro vì rét, hai tay giấu dưới manh áo tồi tàn. Theo lệ như mọi khi, tôi mặc cả:

- Xe đi không? Bốn xu về gần nhà bò Yên Phụ.
- Thầy cho sáu xu.
- Không, bốn xu là đúng giá rồi. [...]

Tôi lại càng ghét và quay lại gắt:

- Có đi hay không thì thôi! Đừng có theo sau người ta mà lải nhải.

Thấy tôi gắt, người phu xe đứng lại, không dám theo nữa. Nhưng để tôi đi một quãng xa, anh ta ới gọi:

- Lại đây đi mà.

Rồi anh ta hạ càng xe xuống, cứ đứng yên chỗ ấy đợi chứ không kéo lại phía tôi. Cái cử chỉ ấy làm tôi sinh ghét thêm, đã toan không đi, nhưng lúc ấy không có cái xe nào khác. Tôi giận dữ bước mạnh lên xe, vừa mắng:

- Anh thật là lảm chuyện, không đi ngay lại còn vẽ.

Anh xe cãi lại:

- Từ đây về đây thầy cho được bốn đồng xu thật rẻ quá!

- Thì ai bảo anh đi? Không có tôi đã gọi xe khác.

Người phu xe khẽ thờ dài, yên lặng nhấc xe lên. Lúc bấy giờ tôi mới ngả mình ra phía sau, nhưng thấy cái đệm cứng như gỗ đập vào lưng, tôi cúi xuống bên nhìn cái tay xe.... Sự tồi tàn của cái xe làm tôi càng ghét anh xe nữa.

- Xe khổ thế này mà anh lại còn đòi cao giá.

- Xe thế mà thầy chê thì còn thế nào nữa!

Sau cùng, giận quá, tôi dẫm mạnh chân xuống sàn xe, gắt:

- Thôi, câm họng đi, đừng lải nhải nữa.

Sự giận dữ làm cho tôi quên rằng anh xe cũng chỉ có trả lời những câu mắng của tôi mà thôi, và chính tại tôi gắt với anh ta nhiều quá. Nhưng lúc bấy giờ tôi chỉ thấy tức người xe ấy đến cực điểm, vì hắn dám cãi lại tôi mà không sợ.

Xe đi khỏi nhà máy nước thì gặp một người đội xếp tây đi xe đạp lại, theo sau một người đội xếp ta. Tôi nhận thấy anh xe kéo tôi có ý luống cuống và sợ hãi.

Có lẽ vì thế mà người cảnh sát để ý, đi giáp vào cái xe kéo để xem dấu hiệu.

- Ê! Đứng lại!

Người kéo xe dừng chân... Anh ta quay lại tôi hốt hải van xin:

- Lạy thầy... thầy nói giúp con... thầy làm ơn...

Dưới ánh đèn tôi thấy mặt anh xe tái mét. Những vết rạn in sâu xuống trên mặt già nua hốc hác, chân tay người khốn nạn ấy run bật lên và tôi thấy cái rung động chuyển cả vào chiếc thân xe. Người cảnh sát tây đến, nói bằng tiếng ta hơi sôi:

- Mà chết nhé! Mà sẽ bị phạt!

Người phu xe ấp úng nói thì ông ta khoát tay bảo im, rồi quay lại tôi hỏi, lần này bằng tiếng Pháp.

- Người này kéo ông từ trong phố ra hay ông đi khứ hỏi?

Tôi liếc mắt nhìn anh kéo xe. Tôi thấy hai mắt anh ta long lanh nhìn tôi, như khẩn cầu van xin yên lặng. Tôi biết lời nói của tôi sẽ làm anh ta bị bắt hay không. Tôi được biết rằng nếu người khách nói là đi khứ hồi từ ngoại ô, thì người xe không việc gì. Nhưng lúc ấy, lời van xin của anh xe kia không làm cho tôi động lòng, mà lại làm cho tôi ghét anh thêm. Tôi trả lời người đội xép:

- Tôi đi từ phố hàng Bún.
- Vậy phiền ông xuống xe.

Rồi anh ta nhìn anh phu xe, cười một cách tinh quái:

- Allez! Đi về bót!

Khi anh phu xe run sợ và hai người cảnh sát đã khuất đầu phố, tôi mới quay đi thông thả trên bờ hè. Con giận của tôi đã hết rồi. Sự hối hận dần thấm thía vào lòng tôi, tôi thấy một cái chán nản bức tức rung động trong người.

Tôi rùng mình nghĩ đến số phận của anh xe khốn nạn. Ba đồng bạc phạt! Anh ta phải vay cai xe để nộp phạt; nhưng ba đồng bạc nợ ấy, bao giờ anh ta trả xong, sau những ngày nhịn đói, bị cai xe hành hạ, đánh đập vì thù hận?

Những ngày hôm sau thực là những ngày khổ cho tôi. Lòng hối hận không để tôi yên. Hình như có một cái gì nặng nề đè nén trên ngực làm cho tôi khó thở, và lúc nào hình ảnh anh phu xe cũng hiển hiện ra trước mắt. Tôi nhất định đem tiền đến cho người xe kia để chuộc tội lỗi của mình...

Lần ấy là lần đầu tôi bước vào một chỗ nghèo nàn, khổ sở như thế. Trong cái hang tối tăm bẩn thỉu ấy, sống một đời khốn nạn những người gầy gò, rách rưới như những người trong một con mê. Người phu xe Dur ở trong ấy. Tôi cúi mình bước vào, chỉ thấy tối như bung lầy mắt và thấy hơi ẩm lạnh thấm vào tận trong mình. Có tiếng người đàn bà khẽ hỏi:

- Bẩm thầy muốn gì?

Khi mắt mắt đã quen tối, tôi nhận thấy người đàn bà vừa hỏi, một bà già ở mép một chiếc giường tre mục nát kê ở sát tường. Sau lưng bà này, một người đàn bà nữa ngồi ôm trong lòng một vật gì hơi động đậy. Cả hai cùng ngược mắt lên

nhìn tôi một cách ngạc nhiên và đầu họ chạm vào mái nhà thấp, đây những mảng giẻ rách nát vất trên xà.

- Bác Dư có nhà không?

- Bẩm, chú nó đi về quê vắng từ hôm nọ.

Một vẻ sợ hãi thoáng qua trên mặt đủ tỏ cho tôi biết họ không nói thật, tôi giảng giải:

- Không, cụ cứ nói thật cho tôi biết. Tôi đến để giúp bác ta chứ không có ý gì khác.

Bà cụ nhìn tôi nghĩ ngợi một lát rồi nói:

- Thế thầy đã biết việc chú nó bị bắt xe hôm nọ?

Tôi gật đầu ra hiệu cho bà cụ cứ nói:

- Hôm ấy cai nó phải đem tiền lên nộp phạt để chuộc xe về. Chú nó đã xin khất với cai để rồi trả dần số tiền đó. Nhưng nó nhất định không nghe, bắt phải trả một nửa ngay. Khốn nạn, thì lấy đâu ra mà trả. Thế là bị nó lột quần áo đánh một trận thừa sống thiếu chết thầy ạ. Khi về đây lê đi không được nữa. Thế mà nó còn bắt mai phải trả ngay.

- Thế bây giờ bác ta đâu?

Bà cụ trả lời:

- Đi ngay từ hôm ấy, mà không biết đi đâu. Đã ba hôm nay chúng tôi dò mà không thấy. Chắc là sợ cai không dám về nữa, dù có về mà không có tiền cũng chết với nó. Thật cũng là cái vạ, nghe đâu chú nó nói hôm ấy tại người khách đi xe không biết nói với người đội xếp thế nào mới bị bắt, chứ không cũng chẳng việc gì.

Bà cụ chép miệng, chỉ người đàn bà ngồi sau:

- Tội cho vợ con chú đây, ốm đã mấy ngày hôm nay không có thuốc. Đứa cháu không biết có qua khỏi được không?

Tôi đứng lại gần xem. Trên cánh tay người mẹ, chỉ còn là một dùm thịt con đã nhăn nheo: đứa bé há hốc miệng thở ra, mặt xám nhợt. Người mẹ thỉnh thoảng lấy cái lông gà dúng vào chén mật ong để bên cạnh, phết lên lưỡi của đứa bé.

- Cháu nó sai đã hơn một tháng nay. Hôm nọ đã đỡ. Mấy hôm nay vì không có tiền mua thuốc lại tăng. Ông lang bảo cháu khó qua khỏi được.
 Người mẹ nói xong nấc lên một tiếng rồi nức nở khóc. Bà cụ già lê nhích lại gần, cúi xuống khe khẽ kéo lại những cái tã rách như xơ mướp.
 Cái cảnh đau thương ấy làm tôi rơm rớm nước mắt. Một cảm giác nghẹn ngào đưa lên chẹn lấy cổ. Tôi lấy tờ giấy bạc năm đồng đưa cho người mẹ, rồi vội vàng bước ra cửa, để mặc hai người nhìn theo ngờ vực [...].
 Ra đến bên đường, tôi nghe thấy trong căn nhà lụp xụp đưa ra tiếng khóc của hai người đàn bà... Đứa bé con đã chết.

(Nguồn: Tuyển Tập Thạch Lam. XXB văn học, 2018)

Thạch Lam (1910 -1942), tên thật là Nguyễn Tường Lân, là một nhà văn Việt Nam thuộc nhóm Tự Lực văn đoàn. Ông là em ruột của hai nhà văn khác cũng trong nhóm Tự Lực văn đoàn là Nhất Linh và Hoàng Đạo. Ngoài bút danh Thạch Lam, ông còn có các bút danh là Việt Sinh, Thiện Sĩ.

Trả lời câu hỏi:

Câu 1: Cảm hứng chủ đạo của văn bản Một cơn giận – Thạch Lam là gì?

Câu 2: Vì sao người kéo xe liên tục bị nhân vật tôi mắng mỏ thậm tệ?

Câu 3: Suy nghĩ của nhân vật “tôi” ở dòng sau diễn ra vào thời điểm nào? Nó có tác dụng gì trong khắc họa nhân vật?

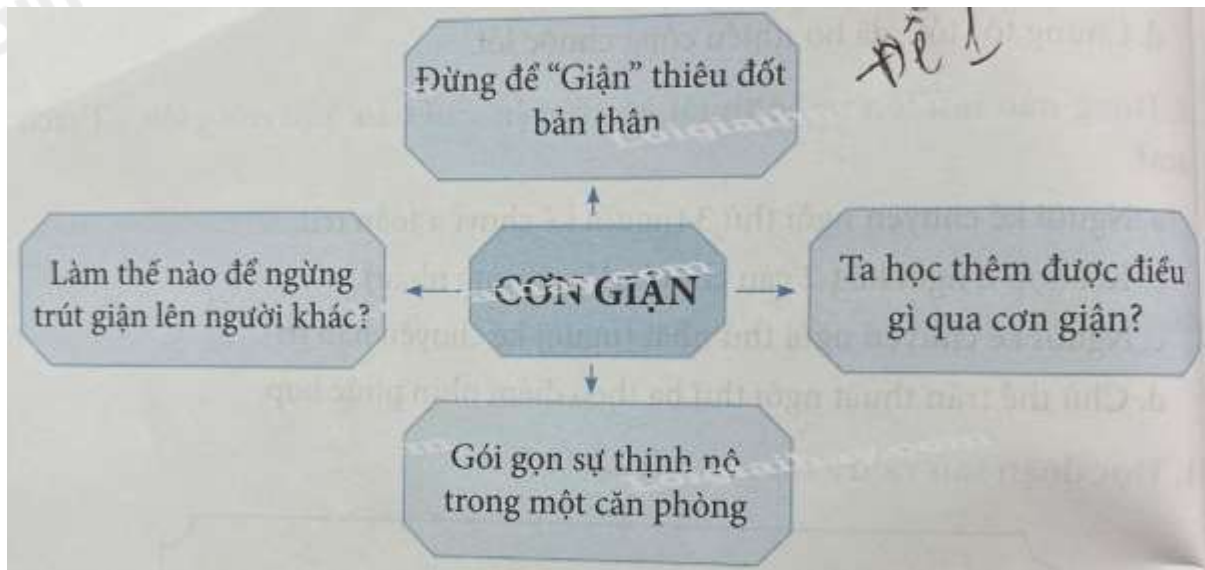
Sự giận dữ làm cho tôi quên rằng anh xe cũng chỉ có trả lời những câu mắng của tôi mà thôi, và chính tại tôi gắt với anh ta nhiều quá.

Câu 4: Văn bản đã gửi đến người đọc tư tưởng, thông điệp nào? Hình thức nghệ thuật nào của văn bản chuyển tải điều đó

Câu 5: Em rút được kinh nghiệm gì trong việc giải tỏa cơn giận của bản thân? Theo em, nhân vật “tôi” cần làm gì để giảm tội lỗi của mình?

II. Viết (4đ)

Chọn vấn đề em cho là cần thiết nhất đối với thanh niên hiện nay trong những ô chữ sau và viết bài luận về vấn đề đó (Dùng yếu tố thuyết minh hoặc miêu tả, tự sự để hỗ trợ nghị luận. Bài dài từ 1,5 – 2 trang)



-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Đáp án**Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1 (1 điểm)**

Câu 1: Cảm hứng chủ đạo của văn bản Một cơn giận – Thạch Lam là gì?

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản và tiêu đề

Lời giải chi tiết:

Đề tài của văn bản Một cơn giận - Thạch Lam: Tâm lý

Câu 2 (1 điểm)

Câu 2: Vì sao người kéo xe liên tục bị nhân vật tôi mắng mỏ thậm tệ?

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Lời giải chi tiết:

Người kéo xe liên tục bị nhân vật tôi mắng mỏ thậm tệ vì: Khách hàng bực bội trong người, mắng lây sang người khác

Câu 3 (1 điểm)

Câu 3: Suy nghĩ của nhân vật “tôi” ở dòng sau diễn ra vào thời điểm nào? Nó có tác dụng gì trong khắc họa nhân vật?

Sự giận dữ làm cho tôi quên rằng anh xe cũng chỉ có trả lời những câu mắng của tôi mà thôi, và chính tại tôi gắt với anh ta nhiều quá.

Phương pháp giải:

Đọc kỹ câu văn và đối chiếu vào văn bản phía trên

Phân tích tác dụng

Lời giải chi tiết:

Suy nghĩ của nhân vật “tôi” ở dòng trên diễn ra vào thời điểm: Trước khi người kéo xe bị đội sếp tây phạt

Tác dụng: thể hiện sự nhẫn tâm của “tôi”

Câu 4 (1.5 điểm)

Câu 4: Văn bản đã gửi đến người đọc tư tưởng, thông điệp nào? Hình thức nghệ thuật nào của văn bản chuyển tải điều đó

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Rút ra tư tưởng và thông điệp từ văn bản

Lời giải chi tiết:

Gợi ý:

- Tư tưởng nhân văn: xót thương người nghèo khổ; phê phán ứng xử nhẫn tâm...
- Thông điệp: thận trọng trong ứng xử; sống rộng lượng nhân ái hơn; không phải lỗi lầm nào cũng có thể sửa chữa được; là con người cần biết chịu trách nhiệm với lỗi lầm của bản thân
- Hình thức nghệ thuật: suy nghĩ của nhân vật “tôi”; lời thoại của 2 người phụ nữ

Câu 5 (1.5 điểm)

Câu 5: Em rút được kinh nghiệm gì trong việc giải tỏa cơn giận của bản thân? Theo em, nhân vật “tôi” cần làm gì để giảm tội lỗi của mình?

Phương pháp giải:

Hs tự đúc rút từ nhận thức của bản thân

Lời giải chi tiết:

- Vế 1: HS tự làm theo nhận thức cá nhân
- Vế 2: HS đề xuất phương án cụ thể (phương án thể hiện tấm lòng và tầm nhìn)
- Tham khảo gợi ý: Tìm gặp anh phu xe và xin lỗi; Giúp đỡ anh phu xe, vợ anh ta: có kẻ sinh nhai ổn định hơn

II. VIẾT (4đ)

Chọn vấn đề em cho là cần thiết nhất đối với thanh niên hiện nay trong những ô chữ sau và viết bài luận về vấn đề đó (Dùng yếu tố thuyết minh hoặc miêu tả, tự sự để hỗ trợ nghị luận. Bài dài từ 1,5 – 2 trang)

Phương pháp giải:

Dựa vào kiến thức và kỹ năng đã học để thực hiện bài văn

Lời giải chi tiết:

Chọn vấn đề em cho là cần thiết nhất đối với thanh niên hiện nay trong những ô chữ sau và viết bài luận về vấn đề đó		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,5	- Nêu, giới thiệu luận đề - Sự quan tâm của cá nhân, số đông tới luận đề
Thân bài	2,5	- Làm rõ cách hiểu về luận đề, vai trò của luận đề trong đời sống hiện nay - Biểu hiện của vấn đề/ luận đề trong xã hội (tính hai mặt) - Tác động của luận đề đối với mỗi con người và xã hội - Các giải pháp... Lưu ý: Dùng truyện Một cơn giận làm bằng chứng (yếu tố tự sự)
Kết bài	0,5	Nhận thức và hành động của bản thân
Yêu cầu khác	0,5	- Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại (nghị luận) - Thể hiện rõ quan điểm cá nhân (đồng tình/phản bác) - Dẫn chứng đa dạng phù hợp với lí lẽ, ý kiến